

P o s u d e k

diplomové práce z estetiky

František A. Podhajský: České středoškolské poetiky (1908 - 2007).

František A. Podhajský ve své diplomové práci České středoškolské poetiky (1908-2007) sleduje stoletý vývoj oblasti, jež bývala závažnou součástí estetiky. Látku člení na čtyři období, které vymezuje roky 1908 až 1933, 1933 až 1948, 1948 až 1989 a 1989 až 2007. Mezníkem členění je mu „specifický středoškolský systém“. Pozornost koncentruje na středoškolské poetiky - učebnice. (Bylo jich v období vymezeném prací podle jeho tvrzení šestnáct.) Při výkladu jednotlivých období postupuje vždy stejně. Nejprve se zabývá školským systémem, poté učebnicemi a končí definicemi pojmu umění. Vlastní práci předchází kapitola nazvaná „Titul a žánr“ – drobný exkurz do historie českých poetik počínající Jungmannovou Slovesností.

Nejsem odborník na uvedenou tematiku a správnost jednotlivých tvrzení nemohu potvrdit ani vyvrátit. Mohu pouze vznést některé otázky, které vyvstávají při četbě předloženého textu. V historickém úvodu *Titul a žánr* diplomant píše o změnách v pojmenování: slovesnost, poetika, teorie literatury. Je změna označení pouze záležitostí terminologickou, nesignalizuje hlubší proměny; např. název poetika, který vystřídal slovesnost je jen opuštěním českého termínu? Podle autora práce se označení „poetika“ začalo prosazovat od sedmdesátých let 19. století. V té době však dochází i k jistému návratu k Aristotelovi. Durdíkovy kritiky vydané v r. 1874 pod názvem *Kritika se drží návodů Aristotelovy Poetiky*. (Mimochodem Durdíkova *Poetika* není vůbec připomenuta.) A zájem o Aristotela nenacházíme pouze v proudu označovaném jako herbartismus. Aristoteles je součástí přednášek tomisty Josefa Pospíšila již v sedmdesátých letech 19. století a v roce 1884 vyšel překlad *Aristotelovy Poetiky* od tomisty J. Vychodila; v Atheneu jej přivítal rovněž T. G. Masaryk. Podobné úvahy se pojí i k názvu „teorie literatury“.

Námítky obdobného rázu vyvstávají také v souvislosti s vlastním textem a jeho členěním. Východiskem je Podhajskému „školský systém“. Je školský systém tím vhodným východiskem? Do stejné etapy se tak dostává např. doba od roku 1933 až 1948. Tedy doba ještě českého státu, okupace i nového poválečného uspořádání republiky. Mimochodem nenalézám zde ani přesnější vyložení toho, co vše se pod „školským systémem“ skrývá.

Práce však má i svá pozitiva. Z informací, které se v práci nacházejí, lze pozorovat např. vliv oficiálně pěstované estetiky na obsahové proměny učebnic - záměna psychologické estetiky za strukturalistickou v třicátých letech. Škoda, že autor alespoň v závěru tyto skutečnosti nezmínil. Zajímavé jsou i informace o podílu J. Mukařovského na školských reformách a odlišnost jejich charakteru ve dvacátých a čtyřicátých letech. V této souvislosti by mohl být zmíněn např. i Otakar Zich (*Estetika na středních školách*, 1919).

Široké téma autor práce pochopitelně nemohl dokonale zvládnout. Nutné však říci, že nejde o práci zbytečnou. Upozorňuje na proměny, k nimž docházelo, a přibližně stanoví jejich dobu; tím dalším badatelům uvedenou oblast otevírá k detailnějšímu propracování. Ocenit je vhodné také množství literatury, které k tématu v jejím soupisu přináší.

Práci Františka A. Podhajského: České středoškolské poetiky (1908-2007) k obhajobě doporučuji a za předpokladu úspěšné obhajoby ji hodnotím známkou v e l m i d o b ř e.

V Praze 8. 9. 2007

doc. dr. Eva Foglarová, CSc., oponent